

Enligt sändlista

Utökning av Lotsänsbackens naturreservat i Trosa kommun

BESLUT

Med stöd av 7 kap. 4, 5, 6 och 30 §§ miljöbalken (1998:808) beslutar Länsstyrelsen att inrätta Lotsänsbackens naturreservat med syfte, föreskrifter och skötselplan enligt bifogad karta, bilaga 1. Reservatets gränser utmärks i fält.

Länsstyrelsen upphäver med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken Länsstyrelsens beslut den 21 september 1962, dnr IIIR19 3 62, angående fridlysningen av Lotsänsbackens naturminne samt Länsstyrelsens beslut den 14 september 1970, dnr IIIR11-20-68, om ändring av gränserna för Lotsänsbackens naturreservat.

Uppgifter om naturreservatet

Reservatets namn	Lotsänsbacken
Naturvårdsregister ID	2001313
Objektnummer (lst's egna)	04-02-018
Natura 2000-område	Lotsänsbacken (SE0220130)
Kommun	Trosa
Församling/socken	Trosa-Vagnhärad
Lägesbeskrivning	Cirka 3 km sydost Tureholms slott, i anslutning till Trosa golfklubb vid Lagnöviken.
Naturgeografisk region	Nr 25c, Sörmlands och norra Götalands skärgårdar
Kulturgeografisk region	Skärgården
Fastighetskartan	098 50 (09I 5a)
Areal	19,5 ha, varav land 18,5 ha 13,7 ha produktiv skogsmark*
Fastigheter (markägare)	TUREHOLM 2:370 (Naturvårdsverket)

Nyttjanderätter/servitut

Servitut väg (0480-87/99.1)
Servitut väg (0488-09/35.A)
Servitut väg (0488-09/35.B)
Servitut för väg, infiltrationsanläggning
och vägbom (förrättning pågår)

* Areal från Vic-Natur, KNAS, 2011-08-17

Syfte med naturreservatet

Syftet med Lotsängsbackens naturreservat är att bevara och utveckla områdets naturvärden i form av ädellövskog och tallskog samt de typiska växt- och djursamhällen som är karaktäristiska för dessa miljöer. Värdefulla miljöer och strukturer för hotade, sällsynta och hänsynskrävande arter i området, framför allt gamla ädellövträd, triviallövträd (främst asp) och tall, samt död ved, ska finnas. Den rika, värmekrävande floran av lundväxter ska bevaras. Områdets betydelse för friluftslivet ska tillvaratas inom ramen för bevarandet av områdets naturvärden.

Syftet ska nås genom att naturreservatet undantas från skogsbruk och övrig exploatering. Ädellövskogen sköts så att grova, gamla ädellövträd bevaras, annars ska skogen få utvecklas genom naturlig föryngring och bildandet av död ved. Eventuell inväxande gran ska tas bort. Tallskogen ska skötas genom naturlig dynamik. All död ved ska sparas. För att nå syftet för friluftslivet uppförs enkla anordningar.

Reservatsföreskrifter

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och den uppföljning som framgår av föreskrifterna enligt B nedan.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren av naturreservatet eller av förvaltaren utsedd uppdragstagare att i uppföljningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv inom naturreservatet.

A Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller anläggning.
2. anlägga väg.
3. anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad.
4. anordna upplag annat än tillfälligt.
5. borra, gräva, muddra, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna.
6. avverka träd eller buskar.
7. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
8. framföra motordrivet fordon annat än i samband med uttransport av fällt vilt med s.k. älghugare eller motsvarande.
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
10. kalka eller gödsla mark eller vatten.

Ovanstående föreskrifter ska ej utgöra hinder för:

11. underhåll av befintliga byggnader eller anläggningar.
12. underhåll av befintliga vägar och ledningar.

B Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. Utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Anläggande och underhåll av parkeringsplats och vandringsled samt uppsättning av informationstavlor. Se ungefärlig placering på karta, bilaga 1.2.
3. Skötselåtgärder i form av frihuggning av grova/gamla ädellövträd samt röjning av inväxande gran och sly som hotar att konkurrera ut ädellövträden i skötselområde 1, se karta, bilaga 1.2.
4. Genomförande av undersökningar i uppföljningssyfte av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

C Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar.
2. skada, plocka eller samla in växter, svampar eller lavar. Bär-, matsvamp- och blomplockning för eget behov är dock tillåtet.
3. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift.

Det är förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd

4. fånga och insamla landlevande, ryggradslösa djur.
5. anordna lägerverksamhet.
6. anordna tävlingar.

Skötsel och förvaltning

I enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

Länsstyrelsen i Södermanlands län är förvaltare i naturvårdshänseende för naturreservatet.

Upplysningar

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avd C, vilka gäller omedelbart, även om de överklagas.

BESLUT

4(7)

Datum

Dnr

2012-03-23

511-5325-2011

Beslutet kungörs i ortstidning och Södermanlands läns författningssamling.

För den del av naturreservatet som ingår i Natura 2000-området Lotsängsbacken gäller tillståndsplikt för åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken.

Allt utfallande gagnvirke i samband med naturvårdsåtgärder som utförs med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller staten.

SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Beskrivning av området

Lotsängsbackens naturreservat, som fridlystes som naturminne 1962, bestod ursprungligen av en markant bergsrygg omgiven av ädellövskog. Genom detta beslut utökas naturreservatet med 6,9 hektar åt sydost.

Ädellövskogen i området har en rik och för länet ovanlig flora med flera sällsynta, värmekrävande lundväxter. Sannolikt är florán en rest från en varmare tidsperiod då dessa värmekrävande arter var vanligare i dessa trakter. Även de grova träden är intressanta genom sin förekomst av ovanliga lavar och svampar. De moränrika slänterna längs med sidorna av bergsryggen är bevuxna med ädellövskog med trädslagen ek, lind, alm, ask och lönn, främst i den södra och västra delen. Uppe på bergsryggen finns en platå som är bevuxen med gles tallskog och fattigare markvegetation med bland annat blåbär, ljung och renlavar. Den mark som tillfogas naturreservatet består främst av triviallövskog (asp, björk, sälg) med en del ek, ekskog samt en mindre areal sankmark ut mot Lagnövikén. Det finns inslag av grova och gamla ädellövträd i skogsbestånden.

Inom området har det registrerats sex arter som står på rödlistan: växten ängsskära, den knappålsliknande laven rödbrun blekspik, lunglav och gul dropplav, samt svamparna scharlakansvaxskivling och blekticka. Alla dessa arter har klassats inom kategorin ”nära hotad” (NT).

Lotsängsbackens omgivning, med bland annat havsviken Lagnövikén, är natursköna och utsikten från den i landskapet markanta Lotsängsbacken är vacker. Reservatet är lättillgängligt och närheten till golfbanan i kombination med nya informationstavlor och nya stigar kan locka en bredare besöksgrupp till reservatet.

Den framtida skötseln av området är inriktad på att bevara de värdefulla gamla ekarna samt den rika ädellövskogen. Aktuella skötselåtgärder är frihuggning av ekar samt röjning av gran och sly.

Lotsängsbacken är både naturreservat och Natura 2000-område. Natura 2000-området omfattar hela det ursprungliga naturreservatet. Ett förslag om förbättring av gränserna samt en utvidgning av Natura 2000-området i sydost har skickats till Naturvårdsverket inom regeringsuppdrag 24 under 2011.

Lotsängsbacken har också uppmärksammat i en riksinventering av ädellövskog. I inventeringen bedömdes området som klass 1, vilket är den högsta klassen. Lotsängsbacken har även beskrivits i Naturvårdsprogrammet och även här placerats i den högsta klassen. Området är enligt miljöbalkens 3 kap. riksintresse för friluftsliv samt kust och skärgård.

Naturreseptatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen Ett rikt växt- och djurliv och Levande skogar.

Ärendets handläggning

Lotsängsbacken fredades som naturminne den 21 september 1962 (Dnr IIIR19 3 62). En mindre ändring av gränsen för naturreseptatet gjordes 14 september 1970 (Dnr IIIR11-20-68). Med stöd av övergångsbestämmelserna till naturvårdslagen, och senare miljöbalken, har Lotsängsbacken numera benämningen naturreseptat. Detta är en revidering av tidigare beslut och det ersätter tidigare beslut om Lotsängsbacken.

Under 2007 påbörjade Länsstyrelsen arbetet med att utvidga naturreseptatet åt sydost. I detta område registrerade Skogsstyrelsen 1998 två nyckelbiotoper med värdefull skog. Ursprungligen hade naturreseptatet arealen 12,6 hektar. I och med detta beslut utökas naturreseptatet med 6,9 hektar till totalt 19,5 hektar. Under 2008 värderades det blivande naturreseptatet av Forum Fastighetsekonomi AB. Naturvårdsverket förvärvade sedan fastigheten från Lagnövikens samfällighetsförening under 2009. En mindre ersättning betalades även för det tidigare fredade området, för den skäganderätten. Lantmäteriet har mätt in gränsen och 2010 genomfördes en avstyckning av den blivande reservatsmarken från Tureholm 2:165. Den nya fastighetens namn är Tureholm 2:370. I lantmäteriförrättningen upprättades samtidigt två nya vägservitut. Hösten 2011 genomförde Lantmäteriet en förrättning i samband med en mindre justering av gränsen mot fastigheten Tureholm 2:281. I samband med förrättningen upprättades nya servitut för väg och infiltrationsanläggning. Förrättningen blev klar under december 2011.

Länsstyrelsen kommer att, efter beslutet vunnit laga kraft, ansluta naturreseptatet med ett andelstal till Tureholm ga:10.

De ursprungliga fridlysningsföreskrifterna från 1962 omfattade endast förbud mot bebyggelse samt förbud mot att utföra täkt av berg, sten och jord eller att utföra annan skada på topografin eller markvegetationen. Föreskrifterna har i detta beslut kompletterats enligt nuvarande behov och praxis.

Under 2008 fastställdes en ny skötselplan för Lotsängsbackens naturreseptat. Den skötselplan som nu tagits fram bygger till stora delar på detta dokument, med det tillägget att det tillkommit en del mark i sydost. Syftet har också ändrats något från det som stod i skötselplanen. Friluftslivet har lagts in som ett eget syfte och det finns numera även en beskrivning av förvaltningsinriktning.

Ett förslag till beslut om utvidgning och skötselplan skickades ut på remiss den 20 februari 2012. Följande synpunkter har inkommit:

Trosa kommun har inga invändningar mot beslutet om Lotsängsbackens naturreseptat.

Skogsstyrelsen har inget att erinra mot beslutet om Lotsängsbacken.

Föreningen Sörmlandsentomologerna har ingenting att erinra mot förslaget utan stödjer det i sin helhet.

Svenska Jägareförbundet har inkommit med synpunkter angående det föreslagna jaktförbudet i reservatet. Med beaktande av att generellt jaktförbud inte har stöd i syftet tar Länsstyrelsen bort föreskrift A 9 (förbud mot jakt).

Länsstyrelsens bedömning och intresseprövning

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, andra arbetsföretag eller anläggningar inte går att förena med bevarande av områdets höga naturvärden. Detta är därför enligt Länsstyrelsens uppfattning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas i form av naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att det finns synnerliga skäl att enligt 7 kap. 7 § miljöbalken upphäva gällande beslut för naturreservatet Lotsängsbacken. Skälet till att upphäva det gamla beslutet är att naturreservatet utökas samtidigt som syfte, föreskrifter och skötselplanen har reviderats. Det gamla beslutet har ersatts av ett nytt beslut där natur- och friluftsvärdena tas till vara i minst samma utsträckning som tidigare.

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är väl förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att bildandet av naturreservatet är förenligt med kommunens översiktsplan och även med den detaljplan som berör en del av området.

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att föreskrifterna inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Innan beslut fattas om föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken ska Länsstyrelsen enligt 5 § i förordningen (2007:1244) utreda föreskrifternas kostnadmässiga och andra konsekvenser och dokumentera utredningen i en konsekvensutredning. Länsstyrelsen bedömer att det saknas skäl för att genomföra en konsekvensutredning då påverkan på allmänhetens friluftsliv är mycket begränsad.

Hur man överklagar

Den som vill klaga över detta beslut ska skriva till regeringen, men skicka eller lämna skrivelsen till Länsstyrelsen, postadress: Länsstyrelsen i Södermanlands län, 611 86 NYKÖPING.

Skrivelsen ska ha inkommit inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning. I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och den ändring som begärs. Skriv namn, adress, telefonnummer och ärendets nummer.

BESLUT

7(7)

Datum

Dnr

2012-03-23

511-5325-2011

Om ytterligare upplysningar önskas, kontakta Länsstyrelsen. Länsstyrelsen kommer att sända det överklagade beslutet vidare till Miljödepartementet för prövning, såvida Länsstyrelsen inte själv ändrar beslutet.

Beslutande i detta ärende har varit landshövding Bo Könberg. I den slutliga handläggningen har enhetschef Göran Olsson, funktionschef Trine Haugset, samt naturvårdshandläggaren Anna Ingvarson deltagit. Trine Haugset har varit föredragande.

Bo Könberg
Landshövding

Trine Haugset
Funktionschef

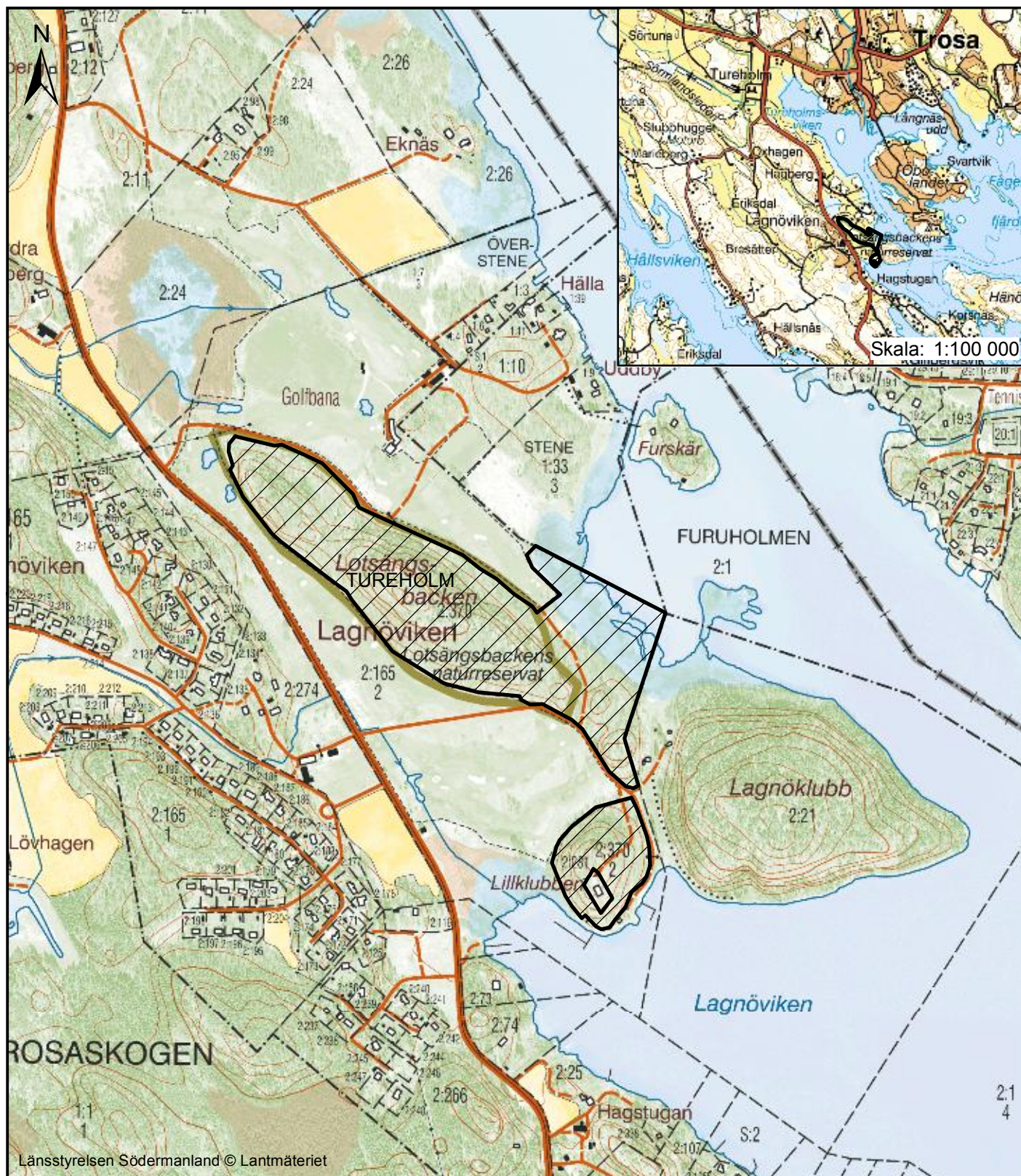
Bilagor

- 1.1. Beslutskarta
- 1.2. Beslutskarta med skötselriktning och anordningar för friluftslivet
2. Skötselplan med bilagor
3. Karta från Lantmäteriet
4. Fastighetsförteckning

Bilaga 1.1

Tillhörande Länsstyrelsens beslut om
Lotsämsbackens naturreservat.
Dnr 511-5325-2011, 2012-03-23

Skala: 1:10 000

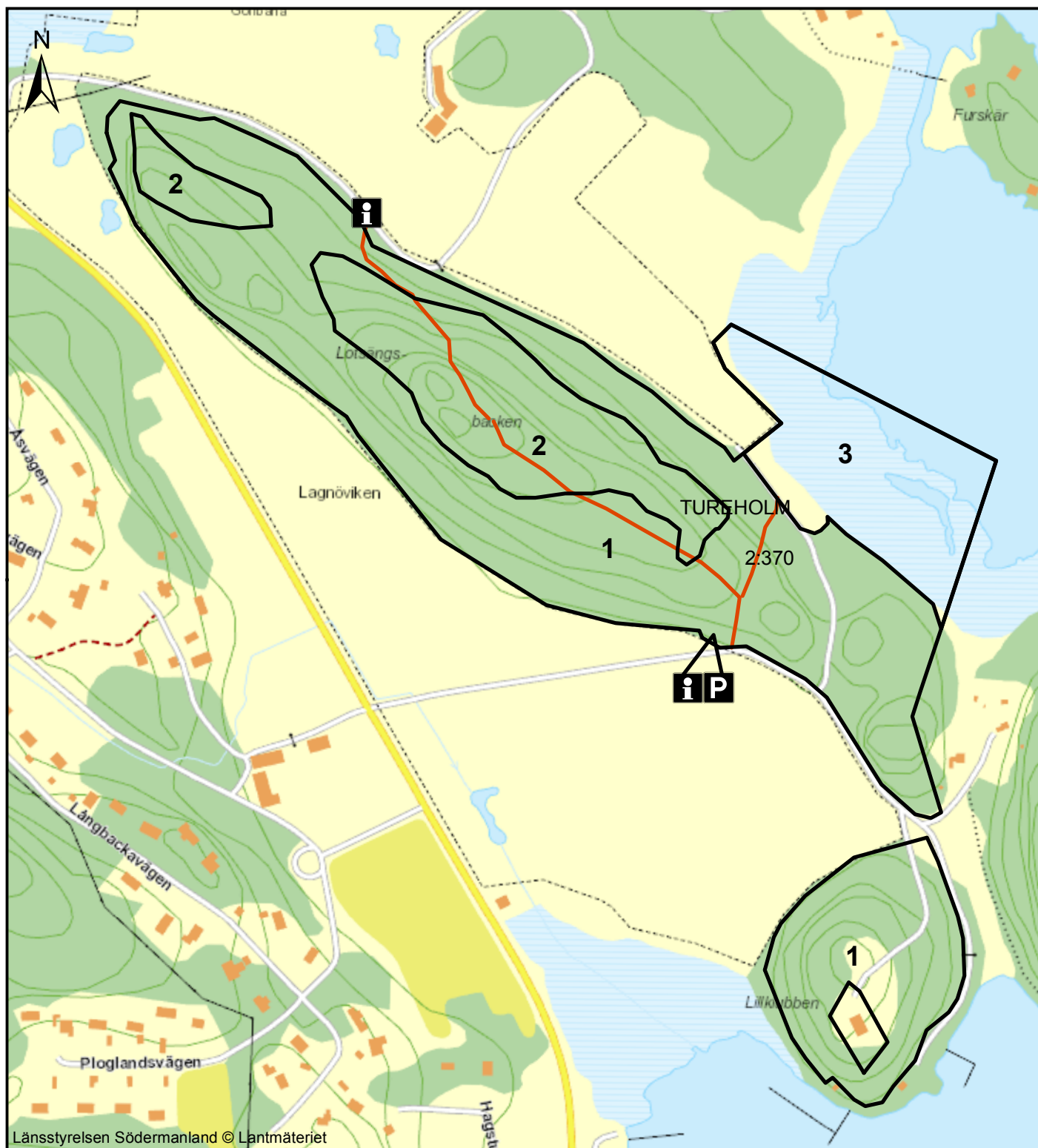

Lotsämsbackens naturreservat

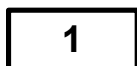
Gamla gränsen för Lotsämsbackens naturreservat

0 50 100 200 Meter

Teckenförklaring

Skala: 1:5 000

Skötselområde

- 1: Lövskog, viss naturvårdande skötsel
2: Tallskog och impediment, ingen skötsel
3: Våtmark, vass och hav, ingen skötsel

— Vandringsled

Infotavla

Parkering

0 50 100 200 Meter

Natur- och miljöenheten
Trine Haugset
0155-26 40 00

Datum

2012-03-23

Dnr

511-5325-2011

Skötselplan för Lotsängsbackens naturreservat

Foto: Anna Ingvarson

Postadress
611 86 NYKÖPING

Besöksadress
Stora torget 13

Telefon
0155-26 40 00 växel

Telefax
0155-26 71 25

E-post
sodermanland@lansstyrelsen.se

Organisationsnr
202100-2262

PlusGiro
35174-2

Bankgiro
5051-8653

Faktureringsadress
FE 98
833 83 STRÖMSUND

Internet
www.lansstyrelsen.se/sodermanland

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Översikt

Det 19,5 hektar stora Lotsänsbackens naturreservat består av en markant bergsrygg omgiven av ädellövskog med en rik och för länet ovanlig flora. Området är lättillgängligt och värdefullt för friluftslivet.

Uppgifter om naturtyper, arter och bevarandevärden

Uppskattade arealer av naturtyper*:

- Skogsmark	Ca 15,8 ha, varav 13,7 ha produktiv
Ädellövskog	Ca 6,7 ha
Triviallövskog med ädellövinslag	Ca 4,3 ha
Triviallövskog	Ca 1,4 ha
Lövblandad barrskog	Ca 0,5 ha
Tallskog	Ca 0,8 ha
Impediment	Ca 2,1 ha
- Våtmark	Ca 1,5 ha
- Hav	Ca 0,9 ha
- Övrigt	Ca 1,3 ha
- TOTALT	19,5 ha

Natura 2000-naturtyper **

- ***Ädellövskog i branter (9180)
- Ek-avenbokskog av buskstjärnblommatyp (9160)
- ***Västlig taiga (9010)

ÅGP - naturmiljöer

- Särskilt skyddsvärda träd i kulturlandskapet

Prioriterade bevarandevärden

- Naturtyper	- Ädellövskog
- Strukturer (landskapselement)	- Skyddsvärda träd, död ved
- Växt- och djursamhällen	- Växter, lavar, svampar
- Friluftsliv	- Stig, utsiktspunkt, informationstavlor

* Areal från Vic-Natur, KNAS, 2011-08-17

** Uppgifter om naturtyper = Uppgifter som har redovisats till Naturvårdsverket inom regeringsuppdrag 24, 2011

*** Prioriterad naturtyp = Bevarandet bedöms ha hög prioritet inom EU

Naturgeografiska förhållanden

Lotsänsbacken utgörs av en ca 800 meter lång bergsrygg vid Lagnö, ca 3 km söder om Trosa. Lotsänsbacken omges av lermarker (f d åkermarker) där Trosa golfklubb har sin golfbana. Uppe på bergsryggen dominerar berg i dagen och mark med ett tunt jordtäckte. Längs med sidorna finns grovblockig morän. Berggrunden består av gnejs med sedimentärt ursprung.

Datum

Dnr

2012-03-23

511-5325-2011

Historisk och nuvarande markanvändning

Enligt häradskartan, kartlagd åren 1897-1901, utgjordes de centrala delarna av åsen på denna tidpunkt av barrskog medan slänterna var bevuxna med lövskog. Lövskogen i slänterna har varit glesare än den är idag, vilket kan utläsas av gamla ekonomiska kartan som flygfotograferades 1954 och kartlades 1958. Där syns att skogen är luckigare, vilket gör att ljusinsläppet från söder och sydväst var större. Den sydöstra delen av åsen har fram till mitten av 1950-talet nyttjats som betesmark.

Biologiska bevarandevärden

Själva bergsryggen som kallas Lotsängsbacken är omgiven av sluttningar med lövskog. I söder och väster dominerar ädellövskog med ek, lind, alm, ask och lönn. Ädellövskogen har en rik och för länet ovanlig flora med flera sällsynta, värmekrävande lundväxter. Sannolikt är floran en rest från en varmare tidsperiod då dessa värmekrävande arter var vanligare i dessa trakter. I övrigt finns en del triviallövskog med asp, björk och sälg, med inslag av ädellövträd och gran i de norra delarna. Grupper med grova aspar finns också på några platser. I slänten mot sydväst, samt i öster, finns partier med ett välutvecklat buskskikt av hassel. Här växer även oxel, rönn, hagtorn, olika rosväxter och slån. I kanterna mot den omgivande golfbanan finns t.ex. ett antal invuxna gamla, grova ekar. Under krigsåren på 1900-talet förekom en del avverkning av lövträd i området, främst av lind. Spår av detta syns på ett antal lindar där de avverkade träden skjutit stubbskott och därigenom fått ett buskliknande växtsätt. I området finns död ved i form av lågor och flera äldre träd med bohål, bl a för kattuggla.

Uppe på bergsryggen finns en hällrik platå som är bevuxen med gles tallskog och en fattigare markvegetation med bl a blåbär, ljung och renlavar. På östra sidan av toppen och ner i branten mot nordost växer gammal tallskog med höga naturvärden. En del av tallarna är riktigt gamla, de har pansarbark och är bevuxna med talticka. Den södra höjden mot Lagnöviken består främst av triviallövskog med en del ek och ekskog. En mindre areal sankmark, vass och vatten ingår också.

Över 100 skyddsvärda träd har registrerats inom området, många är gamla ekar men det finns även en del gamla och grova träd av ask, lind och lönn. Några av ekarna är så kallade mulmekar, vilka är mycket viktiga för ett antal specialiserade arter. Mulm är löst material bestående framför allt av lös, murken ved. Där finns också ofta exkrementer från vedlevande insekter, fåglar och fladdermöss, gamla fågelbon samt rester av döda djur. På västra sidan av toppen på själva Lotsängsbacken finns ett för länet ovanligt stort bestånd av gamla, mossbevuxna lönnar.

På de skyddsvärda träden har hittats en rad ovanliga lavar och svampar, se tabell 1. Här har registrerats sex arter som står på rödlistan: växten ängsskära, den knappnålsliknande laven rödbrun blekspik, lunglav och gul dropplav, samt svamparna scharlakans-vaxskivling och blekticka. Alla dessa arter har klassats inom kategorin ”nära hotad” (NT).

En liten bit av Östersjön ingår i naturreservatet.

Datum

Dnr

2012-03-23

511-5325-2011

Geovetenskapliga värden

Åsslutningens grovblockiga morän i kombination med sydvästläget ger ett varmt, väl-dränerat och torrt mikroklimat som gynnar flera värmekrävande arter.

Tabell 1. Rödlistade arter och signalarter som registrerats i objektet. Notera att tabellen bygger på inventeringarna som finns i källförteckningen. Rödlistekategori följer Gärdenfors, U. (ed.) 2010. *Rödlistade arter i Sverige 2010*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala. (VU) = sårbar, (NT) = missgynnad, (LC) = livskraftig. (S) = signalart enligt Skogsstyrelsen.

Svenskt namn	Latinskt namn	Rödlistad/ signalart	Notering (förekomst, lokal m m)
Blåsippa	<i>Anemone hepatica</i>	S	Mullrik skogsmark
Hässelklocka	<i>Campanula latifolia</i>	S	Mullrik, väl-dränerad mark, lövskog
Lind	<i>Tilia cordata</i>	S	Värme, väl-dränerad jord
Lundbräsa	<i>Cardamine impatiens</i>	S	Stenig mullmark
Lundelm	<i>Elymus caninus</i>	S	Näringsrik mark, lundar
Ramslök	<i>Allium ursinum</i>	S	Näringsrik mark
Rankstarr	<i>Carex elongata</i>	S	Mullrik mark
Svart trolldruva	<i>Actaea spicata</i>	S	Väl-dränerat, mullrikt
Tandrot	<i>Cardamine bulbifera</i>	S	Mull, näringsrikt, skugga
Underviol	<i>Viola mirabilis</i>	S	Väl-dränerat, mullrikt
Vippärt	<i>Lathyrus niger</i>	S	
Vårärt	<i>Lathyrus vernus</i>	S	Väl-dränerat, mullrikt
Vättersos	<i>Lathraea squamaria</i>	S	Parasit på hassel, ask, lind m fl lövträd och gran. Mull, väl-dränerat
Ängsskära	<i>Serratula tinctoria</i>	NT	
Fällmossa	<i>Antitrichia curtipendula</i>	S	På trädstammar
Gul dropplav	<i>Cliostomum corrugatum</i>	NT	På gamla ekar
Gulpudrad spiklav	<i>Calicium adpersum</i>	S	På grov ek, alm, lind
Lunglav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	NT	På ek, lönn, asp
Rödbrun blekspik	<i>Sclerophora coniophea</i>	NT	På gamla grova ekar
Smalgrynsnäcka		LC	I sydvästslänten, knuten till lundmiljöer
Blekticka	<i>Pachykytospora tuberculosa</i>	NT	På 4 ekar, i bestånd av gammal ek
Grovticka	<i>Phaeolus schweinitzii</i>	S	På låga av tall
Lömsk flugsvamp	<i>Amanita phalloides</i>	S	Rika ädellövskogsmiljöer
Oxtungsvamp	<i>Fistulina hepatica</i>	S	På grov ek
Scharlakansvaxskivling	<i>Hygrocybe punicea</i>	NT	I lund- och ädellövskogsmiljöer
Skålporing	<i>Porothelium fimbriatum</i>	-	Ovanlig skinnsvamp, växer på murken ved i rikare miljöer
Tallticka	<i>Phellinus pini</i>	NT/S	På gammal tall, flera fynd
Kattuggla	<i>Strix aluco</i>	LC	Häckar i lövrika miljöer med gott om hålträd

Kulturhistoriska värden

I Lotsänsbackens naturreservat finns ett antal ekar som vittnar om att området tidigare varit öppnare. Den sydöstra delen av Lotsänsbacken har fram till mitten av 1950-talet nyttjats som betesmark.

Värden för friluftsliv och forskning

Lotsänsbackens omgivningar, med bl a havsviken Lagnövik, är natursköna och attraktiva för besökare. Från södra delen av bergsryggen i reservatet har man en vid utsikt över omgivningarna. Reservatet är lättillgängligt och närheten till golfbanan i kombination med nya informationstavlor och nya stigar kan locka en bredare besöksgrupp till reservatet.

Ädellövslogen i Lotsänsbacken har varit känd bland botaniker sedan 1950-talet och utgör en av länets förnämsta ädellövslogar i branter. Den sydvända sluttningen gör att flera lundväxter med en normalt mer sydlig utbredning har hittats i området. Dessa arter gör detta reservat intressant för förståelsen om arters utbredning.

PLAN FÖR OMRÅDETS SKÖTSEL**Övergripande mål**

Skötseln ska inriktas på att bevara ädellövslogen och de värdefulla träd som finns i området samt att göra området lättillgängligt och attraktivt för besökare.

Naturreservatet är indelat i skötselområden som utgår från de bevarandemål och de skötselåtgärder som ska utföras för respektive område.

För karta över skötselområden och friluftsliv, se bilaga 2.1.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder**Generella riktlinjer och åtgärder**

Åtgärder för arter och naturtyper som omfattas av åtgärdsprogram, fastställda av Naturvårdsverket, ska utföras i enlighet med programmet då det berör området, i den utsträckning det är förenligt med gällande beslut enligt 7 kap. 4-6 §§ miljöbalken och fastställd skötselplan.

Prioriteringar:

I första hand prioriteras åtgärder för bevarande av skyddsvärda träd.

Skötselområde 1: Ädellövslog och triviallövslog med viss naturvårdande skötsel (totalt ca 12,8 ha)*Beskrivning*

Detta skötselområde består av ädellövslog som växer i sluttningen omkring bergsryggen som går i sydost-nordvästlig riktning i reservatet. Framför allt i sydvästsluttningen växer en mycket

Datum

Dnr

2012-03-23

511-5325-2011

rik flora med flera ovanliga och värmekrävande arter, t ex skogsbingel, ramslök, hässleklocka, trolldruva, underviol, etterkremla och lömsk flugsvamp. Inom området finns en lång rad signalarter knutna till gamla träd och mullrik mark, samt ett antal rödlistade arter. På norra sidan är marken skuggigare och här dominerar bl a liljekonvalj, vitsippa, lundgröe, piprör och olika sorters ormbunkar. I skötselområdet finns ett rikt träd- och buskskikt med många grova, gamla lövträd och gott om död ved. Den hotade ängsskären finns i området. Denna växt kan gå tillbaka om igenväxningen blir för påtaglig, och det kan eventuellt bli aktuellt med slyröjning för att hålla växtplatserna öppna. Den storväxta och giftiga jättelokan har upptäckts i området. Växten kan sprida sig snabbt och komma att utgöra ett hot mot den biologiska mångfalden. Det är därför viktigt att bekämpa eventuell spridning inom naturreservatet. I östra delen av området finns ett litet bestånd med 60-årig klibbalstrandskog med inslag av björk, troligen uppvuxen på tidigare öppen betesmark eller slagen strandäng.

Bevarandemål

Arealen Ädellövskog i branter ska vara minst 8,3 ha och arealen Ek-avenbokskog minst 2,1 ha (inom Natura 2000-området). I övrigt ska ytterligare 2,4 ha lövskog finnas. Skogen har lång trädkontinuitet och påverkas av lokala störningar som ras, vind och torka. Värdefulla element är grova och senvuxna träd, bergväggar, block och sten, död ved i form av lågor och högstubbar. Klibbalskogen mot vattnet utvecklar på sikt naturvärden med naturlig dynamik. Värdefulla element är socklar, vattendränkta lågor, gamla träd, högstubbar och torrträd.

Skötselåtgärder

Försiktig friställning av grova och gamla ädellövträd samt röjning av inväxande gran och sly som hotar att konkurrera ut ädellövträden. Eventuellt kan även slyröjning bli aktuellt för att gynna ängsskära. Björnloka kan vid behov bekämpas. All död ved ska sparas.

Skötselområde 2: Tallskog med omkringliggande impediment, ingen skötsel (ca 3,8 ha)

Beskrivning

Detta skötselområde består av två separata höjdplatåer uppe på åsryggen bevuxna med gles tallskog, gran och triviallöv såsom asp och björk. Markvegetationen här är fattigare och domineras av ris såsom blåbär, lingon och ljung. Riktigt gamla tallar finns både uppe på höjden och i den östra branten mot golfklubben. Stora hållar med gles tallskog ingår i skötselområdet.

Bevarandemål

Arealen tallskog (inkl. impediment) ska vara minst 3,8 hektar. I skötselområdet ska skogens naturliga dynamik med stormfällningar, bildandet av död ved och naturlig föryngring upprätthållas.

Skötselåtgärder

Fri utveckling. All död ved som bildas genom t ex stormfällningar ska ligga kvar.

Datum

Dnr

2012-03-23

511-5325-2011

Skötselområde 3: Våtmark, vass och hav, ingen skötsel (ca 2,9 ha)*Beskrivning*

Skötselområdet omfattar våtmark, vass och vatten.

Bevarandemål

Arealen ska vara cirka 2,9 hektar.

Skötselåtgärder

Ingen skötsel.

Friluftsliv*Beskrivning*

I dag finns det en dåligt markerad stig kring Lotsängsbacken. Antalet besökare som går in i skogen eller upp på höjden i själva naturreservatet är troligtvis begränsat. Då det finns stor aktivitet och många människor i närområdet till naturreservatet, anses det motiverat att satsa på att utveckla friluftslivet.

Bevarandemål

Området ska erbjuda upplevelser av artrikedom, ädellövskog, gamla träd och tilltalande vyer. Dessutom ska området ge möjlighet till rekreation och friluftslivsaktiviteter i form av bland annat promenadstigar och rastplats. Besökare ska kunna erhålla information om områdets olika värden och de upplevelser som området erbjuder. Områdets gränser ska vara markerade enligt gällande standard. En parkeringsplats ska finnas för besökande till naturreservatet. Parkeringsplatsen ska vara väl skyltad till från allmän väg. Samtliga anordningar ska hållas i gott skick.

Skötselåtgärder

En parkeringsplats ska anordnas och underhållas och vägvisning till naturreservatet ska sättas upp vid väg 768. Två väl underhållna informationsskyltar ska finnas. Väl underhållna och markerade stigar ska finnas i området. Minst en rastplats ska finnas på den östra platån. Vegetation röjs vid behov bort så att det är havsutsikt från rastplatsen. Anordningarnas ungefärliga placering framgår av skötselplanekartan, bilaga 2.1.

Jakt och fiske*Beskrivning*

Jakten regleras inte i reservatsbeslutet. För närvarande bedrivs inte jakt inom området.

Fisket regleras inte i reservatsbeslutet. För närvarande bedrivs inget yrkesfiske inom naturreservatet.

Skötselåtgärder

Om den lokala stammen av klövvilt blir så stor att olägenheter uppstår för intilliggande områden och trafikerade vägar kan jakt övervägas.

Datum

Dnr

2012-03-23

511-5325-2011

Uppföljning

Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker i slutet på varje år, de år då åtgärder genomförts. Uppföljningen ska sedan ligga till grund för eventuell omprövning av skötselplan.

Uppföljning av bevarandemål

Ett tredje dokument ska tas fram i samband med uppföljningen av naturreservatet. Dokumentet är en uppföljningsplan med målindikatorer för de olika bevarandemålen. Uppföljningen av bevarandemål sker i enlighet med instruktioner från Naturvårdsverket.

Kostnader och finansiering

Skötselåtgärder bekostas av förvaltaren. Uppföljningen bekostas av Naturvårdsverkets anslag för skötsel av skyddad natur.

Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Plats	Prioritet
Friställa skyddsvärda träd	Vid behov	Skötselområde 1	1
Ta bort inväxande gran och sly	Vid behov	Skötselområde 1	1
Bekämpa björnloka	Vid behov	Skötselområde 1	1
Sätta upp nya informationsskyltar	Inom 3 år	Friluftsliv	1
Anlägga och underhålla parkeringsplats	Inom 3 år	Enligt karta	2
Sätta upp vägskylt	Inom 3 år	Enligt karta	2
Röja och markera stigar	Inom de närmaste åren	Enligt karta	1
Anordna rastplats samt ev. röja utsikt	Inom de närmaste åren	Enligt karta	2
Underhålla befintliga gränser	Vid behov	Hela reservatet	1
Uppföljning av skötselåtgärder	Efter åtgärd	Samtliga områden	1
Uppföljning av bevarandemål	Skyltar och stigar varje år. Övriga mål vart 12:e år, respektive vart 24:e år.	Samtliga områden	1

Källförteckning

Adoxa Naturvård, Elmhag, J. *Inventering av kärlväxtfloran i tio Natura 2000-områden i Södermanlands län.* År 2002.

Ekonomiska kartan över Sverige. Flygfotograferad 1954 och kartlagd 1958. Kartblad 09I 5a.

Gärdenfors, U. ed. *ArtDatabanken, SLU, Uppsala. Rödlistade arter i Sverige 2005.*

Häradskarta. Kartlagd åren 1897-1901.

Lantmäteriet, 2009. *Lantmäteriförrättning för bildande av fastigheten Tureholm 2:370.*

Datum

Dnr

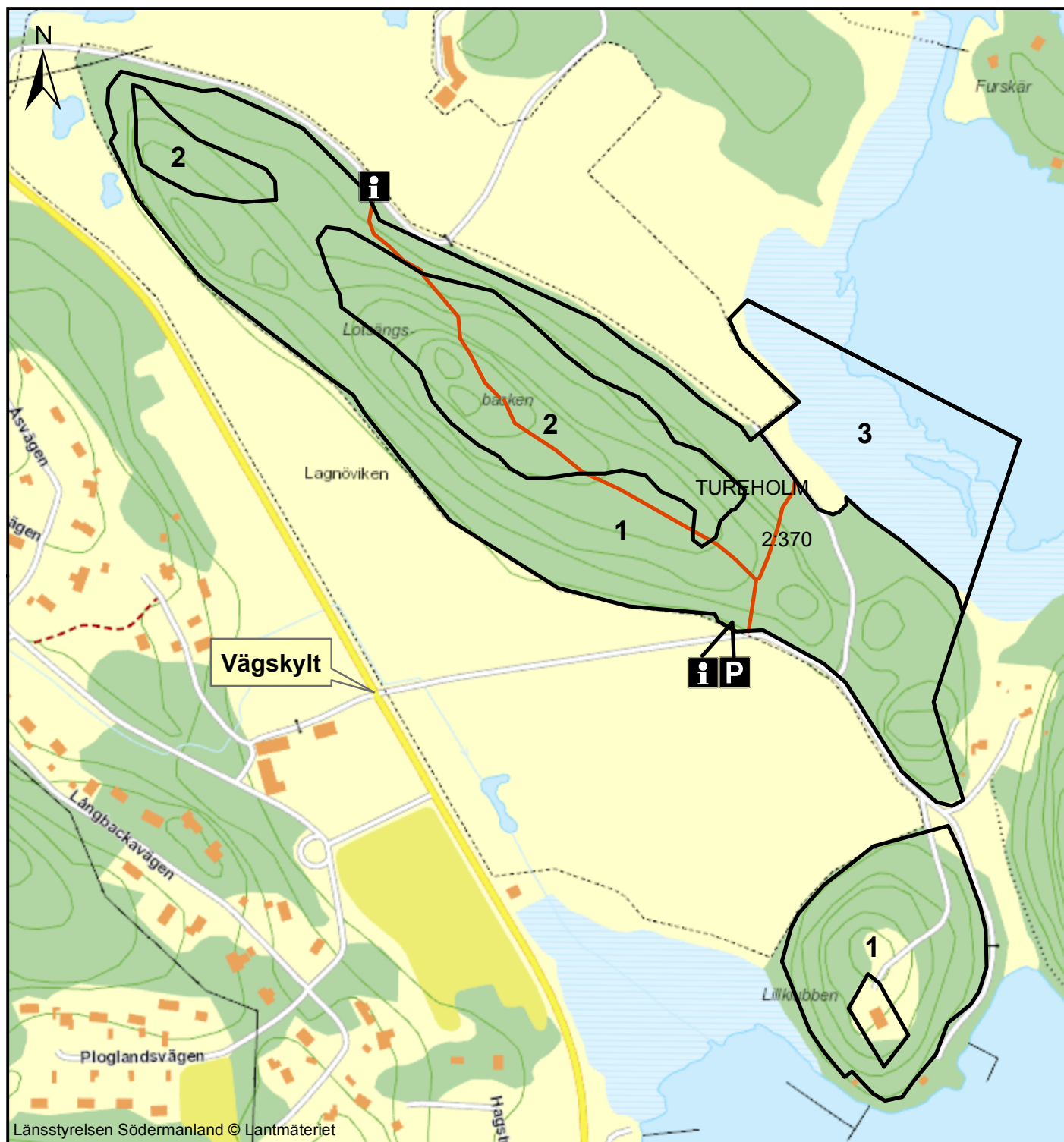
2012-03-23

511-5325-2011

- Lantmäteriet, 2009. *Fastighetsutredning, Lotsänsbackens naturreservat*.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län. *Inventering av särskilt skyddsvärda träd i Södermanlands län 2005-2006*. Rapport nr 2008:8.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län. *Bevarandeplan för Lotsänsbacken, Trosa kommun*. Dnr: 511-10808-2004.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län. *Sörmlands natur, Naturvårdsprogram*. Objekt nr 80-140 (klass I). 1991.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län. *Inventering av ädellövskogar i Södermanlands län*. Objekt Tureholm nr. 148, klass I. 1985.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län. *Beslut om ändring av gränserna för Lotsänsbackens naturreservat*. D nr: IIIR11-20-68. 1970.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län. *Resolution angående fridlysning av naturminne*. Beslutsdatum: 1962-09-21. D.nr. IIIR19 3 62.
- Naturvårdsverket, 2004. *Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd i kulturlandskapet*. Rapport 5411.
- Nordiska ministerrådet. *Naturgeografisk regionindelning av Norden*. NU-serien B 1977:34.
- Olsson, D., Rydberg, H. och Toresson, H-G. *Svampfloran i tolv sörmländska lövskogar*. Regional miljöövervakning. Rapport M-2002:1. Länsstyrelsen i Södermanlands län.
- Rydberg, H. och Wanntorp, H-E. Botaniska sällskapet i Stockholm. *Sörmlands flora*. 2001.
- Rydberg, H. *Inventering av knappnåslavar på gamla ekar i Sörmland*. Opubl. Manuskript. 1990.
- Sveriges Geologiska undersökning. *Berggrunden i Södermanlands län med malmer, industriella mineraler och bergarter*. Wik, N-G., Sundberg, A och Wikström, A. Rapporter och meddelanden nr. 100. Uppsala 1999. Kartbilaga.
- Sveriges Geologiska undersökning. *Jordartskartan 10H NV*. Digital utgåva. 1986.
- Södermanlands Hembygdsförbund. *Sörmlandsbygden 1988:2*, årsbok utgiven av Södermanlands hembygdsförbund. 1988.
- Toresson, H-G. *Kommentarer till intressantare arter svamp funna år 2001 på områdena 1) Tullgarns västeräng i Trosa-Vagnhärads f:g, 2) Lotsänsbackens NR i Trosa landsf:g och 3) Stäksö i Bälinge f:g i Södermanlands län*. Stencil. Stockholm 2001-12-09.

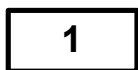
Bilagor

2.1. Skötselplanekarta

Teckenförklaring

Skala: 1:5 000

Skötselområde

- 1: Lövkog, viss naturvårdande skötsel
- 2: Tallskog och impediment, ingen skötsel
- 3: Våtmark, vass och hav, ingen skötsel

— Vandringsled

Infotavla

Parkering

